

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat hivatalos értesítője

Választmányi ülés 1905. május hó 30-án.

Jelen voltak: *Forster* Gyula báró elnöklése mellett, *Apponyi* Lajos gróf, *Basch* Gyula, *Benke* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Harkányi* Frigyes báró, *Hauszmann* Alajos, *Kammerer* Ernő, *Kann* Gyula, *Kohner* Adolf dr., *Ligeti* Miklós, *Lechner* Ödön, *Lukács* Antal, *Szlányi* Lajos, *Szűry* Dénes és *Zala* György választmányi tagok. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső dr. titkár vezette.

A napirend előtt az elnök meleg szavakkal emlékezett meg *Keglevich* István grófnak, a Társulat pártfogó tagjának a haláláról és javaslatára a választmány kimondotta, hogy az elhunyt emlékét a jegyzőkönyvben is megőrökíti, ravatalára koszorút helyez és özvegyéhez részvétiratot intéz.

Az elnök melegen üdvözölte *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagyot, mint a választmány új tagját és arra kérte őt, hogy tartsa meg a jövőben is a magyar művészet iránt eddig tanúsított szeretetteljes érdeklődését.

Ugyancsak a napirend előtt fölolvastatott özvegy gróf *Andrássy* Tivadarnénak a Társulat részvétét megköszönő levele, valamint a következő testületek és magánosok részvét-iratai: Nemzeti Szalon, Soproni Képzőművészeti Kör, Magyar Iparművészeti Társulat, Magyar Nemzeti Múzeum, Salzburgi Műegylet, Országos Irodalmi Szövetség, Pesti Hazai Első Takarékpénztár, Hazai Általános Biztosító Társaság, Soproni Főreáliskola Önképzőköre és Majorossy Géza építőmester. Tudomásul szolgáltak.

Berzeviczy Albert dr. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter levele, amelyben az elnökség üdvözlését, amelyet ez a választmány tagjává újból történt megválasztása alkalmából intézett hozzá, megköszöni, tudomásul szolgált.

Ezután az elnök az ülést megnyitotta és a jegyzőkönyv hitelesítésére *Ligeti* Miklós és *Szűry* Dénes választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatóság jelentésének a kapcsán a választmány fölkerlte az igazgatóságot, hogy az ősszel terjeszsen be konkrét javaslatot a Társulati tagok jogainak újabb szabályozása tárgyában.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek az állami aranyérmek odaiteléséről szóló leirata, valamint a titkárnak a Tavasz kiállítás pályázatainak az eredményéről előterjesztett jelentése, tudomásul szolgált.

A Magyar Vasuti és Hajózási Klubnak a Társulat tulajdonát képező régi műcsarnok-épület bérletére

vonatkozólag beterjesztett ajánlatát a választmány, a gazdasági bizottság és az igazgatóság egyhangu javaslatára, nem tartotta elfogadhatónak.

Ezután *Benkő* Kálmán igazgató előterjesztette, hogy az alapszabályok módosítása tárgyában két határozat fekszik a választmány előtt. Az egyik a választmány határozata, mely szükségesnek mondja ki az alapszabályoknak bizonyos irányban való átdolgozását s erre nézve utasítást is adott az igazgatóságnak. A másik pedig az ezévi rendes közgyűlés határozata, mely utasította a választmányt, hogy a független jury intézményét az alapszabályokba az átdolgozás alkalmával illessze bele és erre vonatkozó javaslatát még a nyár előtt összehívandó rendkívüli közgyűlés elé terjessze.

Az elsőre vonatkozólag felolvasott egy elaborátumot, amely rövid vázlatát adja azoknak az irányelveknek, amelyek mellett a Társulat alapszabályait átdolgozni, illetve a Társulatot *Akadémiává* átalakítani kíváná. Nézete szerint az ő elaborátumába a független jury intézménye is bele van illesztve, amennyiben az Akadémia művész-törzstagjainak megadja a jogot arra, hogy a juryt tetszésük szerint megválasszák és a jury-szabályzatot belátásuk szerint megcsinálják.

A másodikra — a közgyűlés utasítására — vonatkozólag pedig felolvastatja a közgyűlés határozatát és hozzáteszi, hogy tekintettel a küszöbön álló nyári szünetre, az alapszabályok átdolgozása a nyár előtt már lelkiismeretesen be nem fejezhető, le nem tárgyalható.

Az igazgató előterjesztése körül hosszabb vita indult meg, amelyben: *Zala* György, *Kann* Gyula, *Basch* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Ligeti* Miklós, *Harkányi* Frigyes br., *Nádler* Róbert, *Hauszmann* Alajos, *Kammerer* Ernő és *Forster* Gyula br. elnök vettek részt, és melynek során a kérdés a *Benkő* Kálmán igazgató által jelzett irányban két részre oszlott.

Az alapszabályok alapos átdolgozása tárgyában *Benkő* Kálmán igazgató által felolvasott elaborátumra vonatkozólag a választmány kimondotta, hogy az ki nyomandó és a választmány minden tagjának előzetes tanulmányozás céljából megküldendő. Érdemlegesen tárgyalatni pedig csak az ősszel fog.

A közgyűlés határozata tárgyában pedig a választmány hosszabb vita után abban állapodott meg, hogy tekintettel arra, hogy az alapszabályok tervbevetés és mélyreható átdolgozása beható megfontolást és hosszabb tárgyalást igényel, ami teljesen kizárja annak

a lehetőségét, hogy ez a munka még a nyár, vagyis július hó előtt lelkiösméretesen keresztülvihető és befejezhető legyen, a rendes közgyűlés határozatának mégis lehetőleg eleget akarván tenni, átmeneti intézkedésként a következő indítványt terjeszti a június hó 18-ikára összehívandó rendkívüli közgyűlés elé:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a Társulat választmányát, illetve művészeti szakbizottságait fölhatalmazza arra, hogy az 1905/6. évi Téli kiállításra érkezendő művek elbírálására és a kiállítás elrendezésére vonatkozó jogát egy 10 festő-, 4 szobrász- és 4 építőművészből áll juryre átruházhassa, mely a Téli kiállítás beküldési határidejének a lejártá előtt a Társulathoz szavazásra jogosult művésztagei által lesz megválasztandó, s mely ezt a ráruházott jogot a Társulat kiállítási szabályzata értelmében lesz köteles gyakorolni. Az ezt követő legközelebbi kiállításig az alapszabályok teljes átdolgozása el fog készülni, és így a választmány akkorra az ezévi rendes közgyűlés idevonatkozó határozatának megfelelően, az alapszabályok végleges megváltoztatását célzó javaslatát is a Társulat közgyűlése elé fogja terjeszthetni.

Néhány apróbb bejelentés tudomásulvétele után több tárgy nem lévén, az elnök az ülést föloszlatta.

Rendkívüli közgyűlés 1905 június hó 18-án.

Jelen volt *Forster* Gyula elnöklése mellett negyvenöt társulati tag. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső dr. társulati titkár vezette.

A napirend előtt az elnök a legmélyebb részvét őszinte és meleg hangján emlékezett meg a Társulat lelkes pártfogójának, *József királyi herceg* Ö Fenségeinek a haláláról. József királyi herceg — úgy mond — nemcsak a legmagyarabb, hanem ízről ízre magyar királyi herceg volt, a mi húsunkból való hús, a mi vérünkben való vér, aki nemes szívének minden dobbanásával együttértett a magyar nemzet ábrándjaival és aspirációival. Ezért az ő halála valósággal nemzeti csapás, mely szívünkben a legmélyebb gyász, a legőszintebb fájdalom szomorú érzését váltja ki.

Az elnök javaslatára a közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a pótolhatatlan veszteség alkalmából a család mostani fejéhez, *József Ágost* királyi herceghez a közgyűlésből részvétáviratot s ezenkívül részvétíratot intéz, az elhunyt Fenség ravatalára a Társulat nevében koszorút helyez, a temetésen testületileg részt vesz, és mélyen átértett hódolatteljes részvétét, legőszintebb fájalmát és az elhunyt Fenség emlékeztetét a közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökíti.

Ezután az elnök miután konstataulta, hogy a közgyűlés ideje és napirendje a hivatalos lapban két héttel előbb közzétetett s a közgyűlésre szóló meghívó minden társulati tagnak előre megküldetett, és így a közgyűlés az alapszabályoknak megfelelően hivatott össze, az ülést megnyitotta és a jegyzőkönyv hitelesítésére *Both* Menyhért és *Zala* György társulati tagokat kérte föl.

Következett a választmánynak az 1905. évi rendes közgyűlés által a független jury intézményének a behozatalára nézve hozott határozatának a végrehajtása tárgyában előterjesztett következő indítványa:

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1905 április hó 2-ikán tartott évi rendes közgyűlése az egy független jury létesítésére vonatkozólag *Both* Menyhért és *Tóth* István társulati művésztagek által beadott és *Fényes* Adolf társulati művésztage által módosított indítvány elvi elfogadásával arra kötelezte a választmányt, hogy: „az alapszabályoknak tárgyalás alatt álló megváltoztatása alkalmával a független jury szervezetét illessze be az alapszabályokba és javaslatait még a nyár előtt tartandó rendkívüli közgyűlésen mutassa be“.

A választmány, tekintettel arra, hogy az alapszabályoknak tervbevett és mélyreható átdolgozása beható megfontolást és hosszabb tárgyalást igényel, ami teljesen kizárja annak a lehetőségét, hogy ez a munka még a nyár, vagyis július hó előtt lelkiösméretesen keresztülvihető és befejezhető legyen, a rendes közgyűlés határozatának lehetőleg mégis eleget akarván tenni, átmeneti intézkedésként a következő indítványt terjeszti a tisztelt közgyűlés elé:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a Társulat választmányát, illetve művészeti szakbizottságait fölhatalmazza arra, hogy az 1905/6. évi Téli Kiállításra beérkezendő művek elbírálására és a kiállítás elrendezésére vonatkozó jogát egy 10 festő-, 4 szobrász- és 4 építőművészből álló független juryre átruházhassa, mely a Téli Kiállítás beküldési határidejének a lejártá előtt a Társulathoz szavazásra jogosult művésztagei által lesz megválasztandó, s mely ezt a reá átruházott jogot a Társulat kiállítási szabályzatának az értelmében lesz köteles gyakorolni.

Az ezt követő legközelebbi kiállításig az alapszabályok teljes átdolgozása el fog készülni és így a választmány akkorra az ezévi rendes közgyűlés idevonatkozó határozatának megfelelően, az alapszabályok végleges megváltoztatását célzó javaslatát is a Társulat közgyűlése elé fogja terjeszthetni.

Kelt Budapesten, 1905. május hó 30-ikán.

Forster Gyula báró, alelnök. *Ligeti* Miklós, jegyzőkönyvhitelesítő. *Ambrozovics* Dezső dr., titkár.

Az indítvány fölolvását, miután az minden társulati tagnak előre megküldetett, a közgyűlés nem kívánta.

Az indítvány felett hosszabb eszmecsere indult meg amelyben: *Nádas* Dezső Dávid, *Fényes* Adolf, *Both* Menyhért, *Benkő* Kálmán, *Vajda* Zsigmond, *Basch* Gyula, *Révai* Ödön, *Kézdi Kovács* László és *Forster* Gyula báró elnök vettek részt. Az eszmecsere befejezése és az 1905. évi rendes közgyűlésen a független jury intézményére vonatkozólag hozott határozat ismételt fölolvása után a közgyűlés 4 szavazat ellenében az összes többi szavazatokkal elfogadta *Forster* Gyula báró elnök ama közvetítő indítványát, amely szerint

a közgyűlés elfogadja a független jury intézményét a tett indítvány értelmében azzal a változtatással, hogy ez a változtatás a belügyminisztériumhoz jóváhagyás alá terjesztetvén, addig marad érvényben, míg az alapszabályok változtatása el fog készülni és azok a független jury beillesztésével a jövő évi tavaszi közgyűlésen megállapítatnak.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést föloszlatta.

Pályázati hirdetések az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1905/6. évi Téli Kiállítására.

I.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat néh. *Ipolyi* Arnold nagyváradi püspök és a Társulat nagyérdemű volt elnöke végrendeleti alapítványának esedékessé vált kamataiból 2000 koronás *Ipolyi Arnold-díjra* pályázatot hirdet, az alapító által megszabott következő föltételek mellett:

1. E díjra csak magyar állampolgár művész pályázhat.

2. Minden, az 1905/6. évi Téli tárlatra szabályszerűleg elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított egyházi szent, vagy nemzeti történelmi kész olajkép, valamint hasonló tárgyú kész szobormű a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve, ha a mű szerzője *1905 november 29-ikéig írásban kijelenti*, hogy a pályázaton részt venni nem kíván.

3. Az alapító rendelkezése szerint „a díjban csak oly művész részesíthető, kinek műve az egyházi szent és hazafiui magyar történelmi művészet igényeinek valóban megfelel; kizártak ezért olyan művek, melyek a vallást, a jó erkölcsöt, vagy tisztességet sértik botránkoztató nuditásaik, illetlenségeik, vagy a szent egyházi művészetnek és hazafiui nemzeti eszmének meg nem felelő formájuk vagy tartalmuk által. Ellenben pályázhatnak a magyar nemzeti ősmondákból, hagyományból, a hitrege- és népmese-világból merített művek is“.

4. A pályaművek fölött az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmánya által e célra titkos szavazás útján megválasztott hétagu pályabíróóság ítéli. E pályabíróóság öt művész és műértő társulati tagból alakítandó. Érvényes határozat hozatalához legalább öt tagnak jelenléte szükséges.

5. A pályabíróóság ülése a Téli kiállítás megnyitásától számított négy hét alatt tartandó meg.

6. Ha a pályabíróóság a tárlaton kiállított művek között e díjra föltétlenül érdemes művet

nem talál, a díj nem adatik ki, hanem az alapítvány tőkájének gyarapítására fordítatik.

7. A díjazott mű a szerző tulajdona marad.

8. A díj elnyeréséről szóló okmány a pályázat eldöntését követő választmányi ülésen, az arra meghívandó pályanyertes művésznek a pályabíróóság jelentése alapján közvetlenül adatik át, illetőleg amennyiben meg nem jelenhetnek, neki e választmányi ülés után küldetik meg; a díj összege pedig az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat közegei által kézbesítetik, illetve küldetik meg neki.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságának 1905. június 9-én tartott üléséből.

II.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat pályázatot hirdet a Ráth György úr ő méltósága, kir. ítélő táblai tanácselnök és az Országos Képzőművészeti Tanács alelnöke által néhai Ráth Károly örökösei részéről tehetséges hazai művészek buzdítására tett alapítványból 1905. évre esedékes 600 koronából álló díjra. A föltételek a következők:

1. A díjra csak magyar honpolgár művészek olajban festett táj-, állat- vagy csendélet-képekkel avagy szobrászati művekkel pályázhatnak.

2. A pályázat szempontjából csakis az 1905/6. évi Téli kiállításra szabályszerűen elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított művek vehetők figyelembe.

3. A díj csak föltétlen műbecsű képet kiállító művésznek adatik ki s ugyanannak a művésznek három egymásután következő évben egyszernél többször oda nem ítéltető.

4. A díjazott mű a szerző tulajdona marad.

5. A díjat az alapító levél értelmében a Társulat választmánya által titkos szavazás útján alakítandó kilenc tagu pályabíróóság ítéli oda.

6. A díj az 1905/6. évi Téli kiállítás megnyitásától számított négy hét alatt adatik ki.

7. 1905/6. évi Téli kiállításon levő valamennyi olajban festett táj-, állat- vagy csendélet-kép, avagy szobormű, a pályázatra küldöttnek tekintetik, kivéve, ha a beküldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát 1905. évi november 29-ikéig egész határozottsággal kijelenti, hogy a pályázatban részt venni nem kíván.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságának 1905. június 9-ikén tartott üléséből.

III.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat pályázatot hirdet a méltóságos Esterházy Miklós Móric gróf úr által alapított 600 koronából álló „Esterházy-díj“-ra vízfestmények számára. A föltételek a következők:

1. A díjra csakis magyar honpolgár művészek pályázhatnak az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1905/6. évi Téli kiállítására szabályszerűleg elfogadott s a megnyitástól a bezárásig kiállított vízfestményeikkel.

2. A pályadíj csak abszolút műbecsrel bíró festménynek adatik ki.

3. A pályázó festmény lehet hazai tárgyú életkép — különös tekintettel a hazai népviseletre, — hazai tájkép, vagy ilyenek hiányában arckép, vagy csendélet. A díjazott mű a szerző tulajdona marad.

4. A díjazás fölött a Társulat választmánya által titkos szavazás útján megválasztandó hét tagból álló pályabíróság lesz hivatva dönteni. Érvényes határozathozatalra legalább öt tagnak együttes jelenléte szükséges.

5. Ha a pályabíróság nem találja a pályadíjjal kitüntethető művet, vagy műsorozatot, a következő évben a pályadíj az újjal együtt — mint külön díj — lesz kiadandó.

Az 1905/6. évi Téli kiállításon levő valamennyi hazai vízfestmény, mely az első pont alatti föltételeknek megfelel, pályázónak tekintetik, kivéve, ha a beküldő a kiállítás megnyitásától számított két hét alatt, tehát 1905. évi november 29-ikéig írásban kijelenti, hogy a pályázatban résztvenni nem kíván.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságának 1905 június 9-ikén tartott üléséből.

IV.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat pályázatot hirdet a budapesti Lipótvárosi Kaszinó által újabban három esztendőre alapított és ezúttal első ízben (illetve hetedízben) esedékes 1000 koronás „Lipótvárosi Kaszinó-díj“-ra a következő föltételek mellett:

1. Pályázhat e díjra minden képzőművész, aki magyar honpolgár és pedig az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1905/6. évi Téli tárlatán kiállított festészeti vagy szobrászati műveivel.

2. A megjelölt tárlaton magyar honos művésztől alkotott és kiállított minden festészeti és szobrászati mű minden külön nyilatkozat nélkül is úgy tekintetik, mint amely e díjra pályázik. Kívételnek azonban e pályázatból azok a művek,

amelyeknek alkotói és kiállítói eleve kijelentik, hogy a pályázatban résztvenni nem kívánnak; ezenkívül mindama művek, amelyeknek alkotói és kiállítói a pályázatot döntő bíróságban résztvesznek.

3. A pályabíróság hét tagból áll; ezek közül négyet a Kaszinó, hármat pedig a Magyar Képzőművészek Egyesülete küld ki saját kebeléből. Elnökét és jegyzőjét a pályabíróság tagjai közül maga választja.

4. A pályabíróság tagjai a Téli tárlat megnyitása után legkésőbb tíz nappal, lehetőleg a tárlat helyiségében összegyűlni és mint pályabíróság megalakulni tartoznak. A tárlatnak többszörös és lehetőleg együttes szemlék után való alapos megvizsgálása után az elnök a pályabíróságot döntő gyűlésre hívja össze. Az első ízben összehívott pályázat eldöntő gyűlésen, az elnököt és jegyzőt beleszámítva, legalább öt tag jelenléte szükséges. Ha a pályabíróság e gyűlésen nem dönthetne, vagy nem döntene, újabb gyűlésre hívandó egybe, amely azonban, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, minden esetre határozatképes. A pályázat a Téli tárlat megnyitásától számított négy héten belül okvetlenül eldöntendő. A pályabíróság határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az a vélemény emelkedik határozat erejére, amelyik mellett az elnök szavazott. A pályabíróság megalakulásától fogva tartott minden gyűlésen részt vett tagok aláírásával a pályázat eldöntése után, az erről szóló jelentés kíséretében a Kaszinó igazgatóságának betérjesztendő és átadandók.

5. A pályadíj minden évben okvetlenül kiadandó és pedig első-, illetve hetedízben az 1905/1906. évi Téli tárlaton, a pályabíróság által a jutalmazásra viszonylag legalkalmasabbnak talált mű alkotója számára. Egyazon művész e pályadíjban egyszernél többször nem részesülhet.

6. A pályadíj megnyerése az alkotó művésznak pályanyertes művéhez való tulajdonjogát semmiképp sem érinti.

7. A pályadíjat a Kaszinó az Országos Képzőművészeti Társulat pénztáránál letétbe helyezi s fölkéri a Társulat intézőit, hogy az a pályabíróság döntése után a nyertes művésznak kiadassék.

Kelt Budapesten, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságának 1905 június 9-én tartott üléséből.

Szerkeszti AMBROZOVICS DEZSŐ titkár.

Kiadóhivatal:

Singer és Wolfner, Budapest, VI., Andrassy-út 10.